

UCHWAŁA NR ...../...../.....
RADY POWIATU W GRYFINIE
z dnia ..... r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim na lata 2021-2023”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821) **Rada Powiatu w Gryfinie uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim na lata 2021 - 2023” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Roman Michalski

Załącznik
do Uchwały Nr...../...../.....
Rady Powiatu w Gryfinie
z dnia .....

**PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE GRYFIŃSKIM
NA LATA 2021-2023**

**Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Gryfinie**

Gryfino, dnia 18 stycznia 2021 r.

I.	Wstęp	3
II.	Diagnoza środowiska i mapa problemów	3 – 6
III.	Zasoby systemu pieczy zastępczej	6 – 7
IV.	Rodzinne formy pieczy zastępczej	7 – 10
V.	Instytucjonalne formy pieczy zastępczej	10 – 12
VI.	Wsparcie usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej	12 – 13
VII.	Tendencje zmian w systemie pieczy zastępczej	14
VIII.	Cele i zadania programu	14 – 18
IX.	Adresaci i realizatorzy programu	18 – 21
X.	Planowane źródła finansowania	21 – 23
XI.	Monitoring i ewaluacja	23 – 24

I. WSTĘP

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim opracowano w oparciu o diagnozę środowiska lokalnego, konsultacje z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, sądem rodzinnym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i Policją oraz na podstawie sprawozdań z realizacji zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za lata 2018-2020.

Po dokonaniu analizy założeń i efektów Programu w latach 2018-2020 uznaje się za zasadne zaplanowanie dalszych działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, szczególnie jej rodzinnych form. Głównym celem Programu jest zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej.

Planowane działania będą się koncentrowały na:

- ograniczeniu liczby dzieci poniżej 10. roku życia, umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- osiągnięciu standardu opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poprzez przekształcenie dwóch placówek 30 - osobowych w 14 – osobowe oraz utworzenie jednej nowej placówki;
- promocji rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych i przeszkoleniu zainteresowanych osób;
- podnoszeniu jakości wszystkich form pieczy zastępczej;
- doskonaleniu systemu pomocy i wsparcia dla rodzin zastępczych.

Opracowany program jest zgodny z założeniami "Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022" oraz z ogólną koncepcją strategii na poziomie województwa a także z kierunkami polityki prorodzinnej państwa. Polski model opieki nad dzieckiem częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I MAPA PROBLEMÓW

W Powiecie Gryfińskim organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie - zgodnie z Zarządzeniem Starosty Gryfińskiego Nr 93/2011 z dnia 22 września 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie w dniu 03.01.2012 r. wydał Zarządzenie Nr 1/2012, w którym powołał zespół ds. pieczy zastępczej przy PCPR w Gryfinie, który aktualnie pracuje w składzie:

- koordynatorzy pieczy zastępczej (7 osób)
- pracownik socjalny (1 osoba)
- psycholog (1 osoba)
- pedagog (1 osoba)

Uchwałą Zarządu Powiatu nr 182/2019 z dnia 24.10.2019 r. uchwalony został nowy Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie, w którego III rozdziale zapisano, że w strukturach Centrum wyodrębniona została sekcja ds. wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Zadania związane z realizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821) wykonuje 10 pracowników sekcji (7 koordynatorów, pracownik socjalny, starszy inspektor, konsultant).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat i jest ona sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Z analizy danych, przekazanych w grudniu 2020 roku przez ośrodki pomocy społecznej wynika, że w Powiecie Gryfińskim 145 rodzin korzysta aktualnie z pomocy asystenta rodziny w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Liczba dzieci pozostających w tych rodzinach wynosi 327.

Gmina	Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Ilość dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny
Banie	13	39
Cedynia	9	26
Chojna	19	40
Gryfino	38	73
Mieszkowice	15	25
Moryń	13	30
Stare Czarnowo	20	36
Trzcіńsko-Zdrój	5	18
Widuchowa	13	40
Ogółem	145	327

Wśród rodzin objętych tą formą wsparcia, w 17 istnieje wysokie ryzyko umieszczenia 39 dzieci w pieczy zastępczej, z czego 30 nie osiągnęło jeszcze 10. roku życia. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieci te powinny trafić do rodzinnych form pieczy zastępczej, 9 dzieci może zostać umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Problemami, które dominują w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny i mogą spowodować odebranie dzieci rodzicom i umieszczenie w pieczy zastępczej są:

- uzależnienia
- niepełnosprawność rodziców, często intelektualna
- samotne wychowywanie dzieci powiązane z wielodzietnością i niezaradnością
- przemoc w rodzinie
- brak kwalifikacji zawodowych i stałej pracy powiązana z niegospodarnością finansową
- brak chęci podjęcia pracy zarobkowej i zmiany swojej sytuacji
- utrwalona latami zależność od świadczeń z pomocy społecznej
- zamieszkiwanie daleko od węzłów komunikacji publicznej.

W latach 2018-2020 Policja poinformowała PCPR o 33 przypadkach przemocy domowej, w których stroną poszkodowaną były kobiety i dzieci, doznające przemocy fizycznej czy psychicznej:
w roku 2018 – 15 spraw
w roku 2019 – 13 spraw
w roku 2020 – 5 spraw.

Liczyby te są znacznie niższe niż w latach ubiegłych i mogą wynikać z prowadzonego od 2006 roku programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. W latach 2018-2020 w programie uczestniczyło:

w roku 2018 – 22 osoby (ukończyło 12)
w roku 2019 – 23 osoby (ukończyło 13)
w roku 2020 – 19 osób (ukończyło 12).

W roku 2020 prowadzony był również program psychologiczno-terapeutyczny (pogłębiony), w którym uczestniczyło 6 osób. Wszystkie osoby biorące udział w tym programie ukończyły program.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad nimi. Skalę problemu odzwierciedla liczba rodzin znajdujących się pod dozorem kuratora sądowego. **Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Gryfinie, liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych nadzorem kuratora na dzień 08.12.2020 r. wynosi 326. Łączna liczba dzieci w latach 2018 – 2020, które przebywają w rodzinach objętych nadzorem wynosi 336.**

Ilość spraw prowadzonych wobec nieletnich w związku z ich demoralizacją wyglądała następująco:

2018 – 34 sprawy
2019 – 38 spraw
2020 – 15 spraw.

W badanym okresie, w 10 przypadkach sąd wydał postanowienie o umieszczeniu osoby nieletniej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Z informacji uzyskanych z Wydziału

Edukacji Starostwa Powiatowego w Gryfinie wynika, że skuteczność umieszczenia nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym jest znikoma. Nieletnim kilkakrotnie wskazywany jest ośrodek, do którego nie trafia lub z którego po krótkim czasie ucieka i procedura wydania skierowania rozpoczyna się od nowa. Nieletni ukrywają się przed umieszczeniem lub są ukrywani przez rodziców. Sąd wydając postanowienie nie wskazuje, kto jest odpowiedzialny za doprowadzenie nieletniego do ośrodka, tak więc wykonanie postanowienia często jest nieskuteczne. W nielicznych przypadkach sąd wydaje nakaz doprowadzenia nieletniego przez Policję, co zostało potwierdzone przez Komendę Powiatową Policji w Gryfinie. Policja nie gromadzi danych liczbowych w tym obszarze.

Analizując dane własne, gromadzone w sprawozdaniach za lata 2018-2020 zaobserwowano, że dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo, pokoleniowo borykających się licznymi problemami, są umieszczane przez sąd w rodzinach zastępczych spokrewnionych, najczęściej dziadków lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w przypadku dzieci starszych, sprawujących problemy wychowawcze.

W ramach poradnictwa specjalistycznego OIK w PCPR w Gryfinie skorzystało:

2018 – 183 osoby

2019 – 209 osób

2020 – 148 osób.

Środowisko rodzin zastępczych spokrewnionych często nie daje dzieciom nowego, właściwego wzorca rodziny a jedynie czasowo zabezpiecza przed umieszczeniem w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Wśród rodzin zastępczych spokrewnionych piecza zastępcza trwa najczęściej do pełnoletności i nie mobilizuje rodziców biologicznych do zmiany oraz starania się o przywrócenie opieki nad dzieckiem. W celu uniknięcia konieczności izolowania dzieci od rodziców naturalnych najbardziej pożądane wydaje się umożliwienie rodzinom potrzebującym wsparcia, łatwego dostępu do specjalistów np. psychologa czy pedagoga, nieodpłatne korzystanie z poradnictwa i systemowej terapii rodzinnej oraz korzystanie z pomocy asystenta rodziny czy rodziny wspierającej (instrumenty będące w dyspozycji gminy).

Wszystkie ośrodki pomocy społecznej przekazały informacje, że prowadzą prac z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ma ona charakter stały i wielotorowy m.in. wsparcie asystenta rodziny i pracownika socjalnego, poradnictwo psychologiczne, pomoc prawna, pomoc finansowa dostosowana do potrzeb rodziny itp. W części gmin funkcjonują placówki wsparcia dziennego, dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Zdarzają się jednak sytuacje, w których ze względów bezpieczeństwa dzieci nie mogą dłużej pozostawać w środowisku rodzinnym.

Specjalistyczną pomoc i wsparcie na terenie naszego powiatu świadczy również Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie i Filia w Chojnie. W ramach swojej oferty poradnia organizuje warsztaty dla rodziców podnoszące kompetencje wychowawcze, cykliczne zajęcia dla rodziców i uczniów np. dziękuję nie piję, stop przemocy, jak radzić sobie z agresją własną i dziecka, depresja i co dalej, tolerancja – co to jest, jak skutecznie odmawiać itp. W obu placówkach prowadzone są dyżury specjalistów m.in. psychologa, pedagoga i logopedy. Do poradni zgłaszają się również rodzice, których dzieci są zagrożone niedostosowaniem społecznym lub mają problemy emocjonalne. Po dokonanych badaniach poradnia wydaje opinie w sprawie objęcia tych dzieci pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym:

2018 – 23

2019 – 24

2020 – 2

Liczba opinii wydanych w sprawie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:

2018 – 175

2019 – 279

2020 – 197

Ponieważ zdarzają się sytuacje, w których nieuniknione jest odizolowanie dziecka od rodziny i zapewnienie mu opieki całodobowej, najbardziej przyjaznym środowiskiem są rodzinne formy pieczy zastępczej. Podążając za kierunkami polityki prorodzinnej oraz wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Powiat Gryfiński winien podjąć działania w zakresie reorganizacji systemu pieczy instytucjonalnej w kierunku rodzinnej pieczy zastępczej.

III. ZASOBY SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

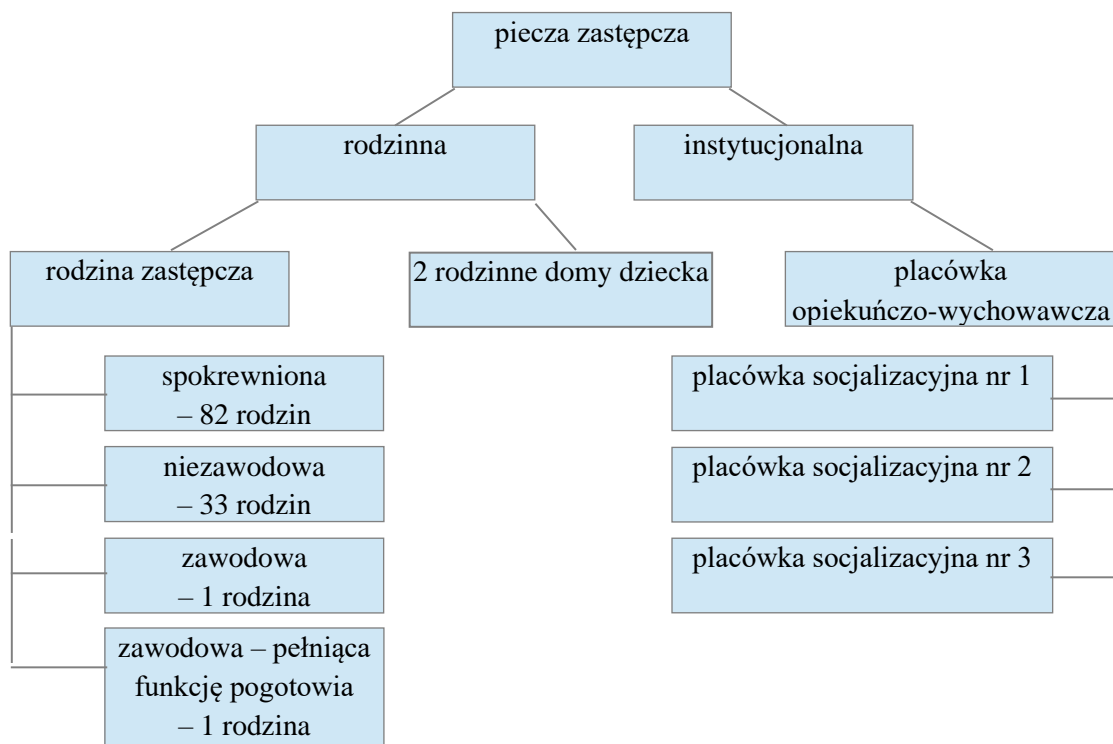
System pieczy zastępczej, to zespół instytucji, osób i działań podejmowanych w celu zapewnienia czasowej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym okresowo opieki i wychowania przez rodziców. Najbardziej pożądaną formą opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców jest rodzina zastępcza, która zapewnia:

- utrzymywanie osobistych kontaktów z rodzicami
- stabilne środowisko wychowawcze
- możliwość kształcenia się i rozwoju uzdolnień dzieci
- pomoc w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Do rodzinnych form pieczy zastępczej zalicza się: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe (w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego lub specjalistyczne) oraz rodzinne domy dziecka.

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie mogą zostać umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego.

Organizacja systemu pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim do 31.12.2020 r.

Powyższy schemat informuje, że w Powiecie Gryfińskim funkcjonują obie formy pieczy zastępczej tj. rodzinna i instytucjonalna. W ramach rodzinnej pieczy zastępczej posiadamy różne jej formy, poza rodziną zastępczą zawodową specjalistyczną. Natomiast w ramach pieczy zastępczej instytucjonalnej posiadamy 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego. CPOW w Chojnie nie posiada w swojej strukturze placówki opiekuńczo-wychowawczej typu

interwencyjnego. W sytuacji wyjątkowej każda z placówek zapewnia możliwość przyjęcia dziecka przez całą dobę.

IV. RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na mocy postanowienia Sądu Rodzinnego. **W Powiecie Gryfińskim na dzień 31.12.2020 r., w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 174 dzieci w 119 rodzinach zastępczych.** Wśród wszystkich rodzin zastępczych, 82 to rodziny spokrewnione z dzieckiem. W rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywa 16 wychowanków z Powiatu Gryfińskiego, którzy pozostaną w nich do czasu usamodzielnienia się lub zmiany postanowienia sądu.

W latach 2018-2020 w Powiecie Gryfińskim funkcjonowała 1 rodzina zastępcza zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. W rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego w tym samym czasie może jednocześnie przebywać 3 dzieci, na dzień 31.12.2020 r. w pogotowiu rodzinnym przebywało 10 dzieci.

W latach 2018-2020 w Powiecie Gryfińskim funkcjonowała 1 rodzina zastępcza zawodowa, w której przebywa obecnie 6 dzieci. W zawodowej rodzinie zastępczej może przebywać jednocześnie 3 dzieci lub osób pełnoletnich kontynuujących naukę.

Od dnia 01.01.2015 r. w Powiecie Gryfińskim funkcjonują 2 rodzinne domy dziecka, które zostały przekształcone zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z zawodowych wielodzietnych rodzin zastępczych. Na dzień 31.12.2020 r. przebywało w nich 12 dzieci. W rodzinnym domu dziecka może przebywać w tym samym czasie łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób pełnoletnich kontynuujących naukę.

W latach 2018-2020 w Powiecie Gryfińskim sąd ustanowił 59 rodzin zastępczych, w tym:

w roku 2018 - 16 rodzin, w których umieszczono 21 dzieci
w roku 2019 - 20 rodzin, w których umieszczono 25 dzieci
w roku 2020 - 23 rodziny, w których umieszczono 27 dzieci.

KOSZTY POBYTU DZIECI W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2018-2020

	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Liczba rodzin zastępczych	118	130	134
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	176	194	198
Ogólna kwota świadczeń dla rodzin zastępczych	1.667.704,10	1.747.820,88	1.825.467,54
Rodziny zastępcze spokrewnione			
Rodzaj świadczenia:			
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania	851.567,50	874.073,59	879.230,47
świadczenie jednorazowe na przyjęcie dziecka	3.000,00	2.000,00	1.800,00
dofinansowanie do wypoczynku	10.100,00	10.849,00	8.946,86

jednorazowe świadczenie losowe	-	-	1.200,00
Rodziny zastępcze niezawodowe			
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania	493.892,03	508.013,52	549.186,81
świadczenie jednorazowe na przyjęcie dziecka	1.600,00	-	8.300,00
dofinansowanie do wypoczynku	4.800,00	3.356,00	2.480,00
jednorazowe świadczenie losowe	-	-	-
Rodziny zastępcze zawodowe			
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania	62.720,76	112.959,08	148.024,70
świadczenie jednorazowe na przyjęcie dziecka	5.600,00	6.900,00	10.000,00
dofinansowanie do wypoczynku	2.075,00	2.280,00	2.000,00
dofinansowanie do remontu	-	-	10.000,00
jednorazowe świadczenie losowe	-	-	1.200,00
Zwrot kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego	4.125,10	5.915,77	14.713,26
koszt dotacji za pobyt dziecka cudzoziemskiego	30.783,00	25.466,10	23.425,25
Rodziny zastępcze pomocowe			
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania	-	-	-
Rodzinne domy dziecka			
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania	193.005,17	172.833,42	151.883,91
świadczenie jednorazowe na przyjęcie dziecka	-	2.000,00	4.000,00
dofinansowanie do wypoczynku	5.600,00	3.500,00	5.000,00

pokrycie kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego	29.618,54	33.140,50	27.501,53
dofinansowanie do remontu	-	10.000,00	-

Aby stać się rodziną zastępczą, kandydaci muszą przejść odpowiednie szkolenie i otrzymać zaświadczenie o uzyskaniu kwalifikacji. Warunku tego nie muszą spełniać rodziny zastępcze spokrewnione. Organizacją szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze niezawodowe oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, zajmuje się organizator rodzinnej pieczy zastępczej. W latach 2018-2020 zgłosiły się 2 rodziny, jako kandydaci na rodziny zastępcze, które zostały przeszkolone. W w/w okresie przeszkolono również 14 rodzin zastępcze niezawodowe ustanowionych przez sąd.

Bezpośrednim wspieraniem rodzin zastępczych w środowisku zajmują się koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, zatrudnieni przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Koordynatorzy zatrudnieni w Powiecie Gryfińskim

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba koordynatorów	Potrzeby w zakresie zatrudnienia koordynatorów
2018	118	5	3
2019	130	6	3
2020	134	7	2

Praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest niezwykle istotna dla całego systemu pieczy zastępczej. Koordynator pracuje w środowisku i jest w stałym kontakcie z dziećmi umieszczonymi w rodzinie zastępczej oraz osobami pełniącymi funkcje rodziny zastępczej lub prowadzącymi rodzinny dom dziecka. Do zadań koordynatora należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym,
- przygotowywanie we współpracy z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny planu pomocy dziecku,
- zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W latach 2018-2020 Powiat Gryfiński, w ramach rządowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy pt. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” uzyskał dotację na pokrycie części kosztów wynagrodzenia:

w roku 2018 – 5 koordynatorów – 104.535,00
w roku 2019 – 6 koordynatorów – 115.694,00
w roku 2020 – nie ogłoszono programu

V. INSTYTUCJONALNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

Instytucjonalna piecza zastępcza może być sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówki działające w Powiecie Gryfińskim są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi typu socjalizacyjnego i organizacyjnie wchodzi w skład Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chojnie.

Do dnia 31.12.2020 r. dysponowały łącznie 74 miejscami tj.

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Chojnie - 30 miejsc
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 w Chojnie - 14 miejsc
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 w Trzcińsku-Zdroju - 30 miejsc.

Od dnia 01.01.2021 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość w pieczy zastępczej ale nadal kontynuuje naukę. W dniu 10.12.2020 r. Starosta Powiatu Gryfińskiego wystąpił do Wojewody Zachodniopomorskiego o zgodę na funkcjonowanie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Chojnie przy ul. Podmurze 4a, pomimo grupy liczącej 18 wychowanków, do czasu usamodzielnienia się 4 z nich. Ponadto poinformowano Wojewodę o działaniach podjętych przez powiat w kierunku podziału budynku Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 w Trzcińsku-Zdroju przy ul. Dworcowej 3 i utworzeniu w tym miejscu dwóch odrębnych placówek. Planowany termin dokonania podziału i utworzenia nowej placówki to koniec pierwszego kwartału 2021 r.

Wg danych na dzień 31.12.2020 r. w w/w placówkach przebywa 53 wychowanków:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Chojnie – 18 wychowanków
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 w Chojnie – 13 wychowanków
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 w Trzcińsku-Zdroju – 22 wychowanków.

Z ogólnej liczby wychowanków przebywających w placówkach, 41 pochodzi z terenu naszego powiatu, 1 wychowanek jest dzieckiem cudzoziemskim a 11 wychowanków pochodzi z terenu innych powiatów (Szczecinek, Szczecin, Wałcz i Kołobrzeg).

Zarząd Powiatu w Gryfinie Uchwałą NR 119/2019 z dnia 18.06.2019 r. powołał zespół ds. standaryzacji placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie Powiatu Gryfińskiego, w celu dostosowania się do standardów w zakresie liczby przebywających w nich dzieci. Po zapoznaniu się z propozycjami zespołu Zarząd jednogłośnie postanowił dokonać podziału nieruchomości, na której obecnie funkcjonuje Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 w Trzcińsku-Zdroju na trzy obiekty i tym samym utworzyć na bazie posiadanych budynków 2 placówki 14 osobowe. W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Chojnie nie będą już umieszczani nowi wychowankowie a liczba wychowanków zostanie zmniejszona do 14, po usamodzielnieniu się 4 wychowanków (1 osoba jest już pełnoletnia a 3 osiągną pełnoletniość w 2021 roku). Docelowo jw. Powiat Gryfiński planuje prowadzenie 4 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których będzie 56 miejsc, co zabezpieczy potrzeby naszego powiatu.

W latach 2018-2020 Starosta Gryfiński skierował do placówek opiekuńczo-wychowawczych, na podstawie postanowień Sądu Rodzinnego 34 dzieci, z czego 1 dziecko pochodziło z terenu innego powiatu. W Powiecie Gryfińskim obserwujemy w ciągu trzech ostatnich lat tendencję spadkową w kierowaniu dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych i w ramach naszych placówek zabezpieczamy wszystkie potrzeby powiatu.

Każda z trzech działających w Powiecie Gryfińskim placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Powiat zapewnia wspólną obsługę ekonomiczno - administracyjną i organizacyjną prowadzonych placówek opiekuńczo - wychowawczych, poprzez centrum administracyjne do obsługi tych placówek.

W placówkach opiekuńczo - wychowawczych są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

Umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo- wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo- wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza współpracuje, w zakresie wykonywanych zadań, z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz z innymi osobami i instytucjami, które podejmują się wspierania działań wychowawczych placówki opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia, jeżeli osoby te uzyskają akceptację dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

KOSZTY POBYTU DZIECI W INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2018-2020

Lata:	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Liczba miejsc w placówkach	74	74	74
Średnia liczba wychowanków objętych opieką	58	58	57
Liczba osób zatrudnionych w placówce	39	44	44
Ogólny koszt utrzymania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających w Powiecie Gryfińskim	2.401.396,30	2.696.952,68	3.007.818,06
Średni miesięczny koszt utrzymania w placówce	2.953,23	3.577,30	3.934,05

Kierunki polityki prorodzinnej państwa oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakazują podejmowanie działań w zakresie przechodzenia z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem do różnych rodzinnych form opieki. Zgodnie z tą zasadą skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy, może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Placówki opiekuńczo-wychowawcze mają ulegać przekształceniu i podejmować realizację nowych form pracy z dzieckiem i rodziną. Ten kierunek działań ma doprowadzić do przekształcenia dużych placówek opiekuńczo-wychowawczych w małe, maksymalnie czternastoosobowe, dostosowane do potrzeb rozwojowych dziecka.

VI. WSPARCIE USAMODZIELNIONYCH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ

Usamodzielnienie wychowanków stanowi docelowe zadanie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przygotowanie młodych ludzi do pracy i uczestnictwa w życiu społecznym obejmuje szeroki zakres działań i jest wieloletnią i ciągłą pracą opiekunów. Już od najmłodszych lat dzieci uczą się samodzielnego wykonywania czynności dnia codziennego a w miarę ich rozwoju otrzymują większą swobodę w podejmowaniu decyzji dotyczących ich osoby.

Proces usamodzielnienia się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą powinien być oparty na maksymalnej aktywności podopiecznych pod dyskretnym okiem opiekuna i wsparciu powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zapewnia osobom usamodzielnianym pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Powiat właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej zapewnia pomoc na zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia oraz pomoc prawną i psychologiczną.

KOSZTY ŚWIADCZEŃ WYPŁACONYCH USAMODZIELNIONYM WYCHOWANKOM W LATACH 2018-2020

Usamodzielnienia wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych			
Rok:	2018	2019	2020
Liczba wychowanków objętych pomocą	15	9	4
Kwota ogółem:	72.140,47	48.385,82	20.513,00
świadczenie na kontynuowanie nauki	46.525,47	34.980,82	18.936,00
świadczenie pieniężne na usamodzielnienie	20.715,00	8.674,00	-
świadczenie na zagospodarowanie	4.900,00	4.731,00	1.577,00
Usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych			
Liczba wychowanków objętych pomocą	34	27	35
Kwota ogółem:	183.737,42	144.751,51	159.378,71
świadczenie na kontynuowanie nauki	133.079,42	124.564,51	103.547,71
świadczenie pieniężne na usamodzielnienie	44.427,00	13.879,00	41.638,00
świadczenie na zagospodarowanie	6.231,00	6.308,00	14.193,00

Osobom usamodzielnionym, które opuściły rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą i nie mają zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych, Powiat Gryfiński zapewnia pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym, na okres niezbędny do usamodzielnienia, maksymalnie do ukończenia 26. roku życia.

Warunkiem ubiegania się o mieszkanie chronione jest ukończenie 18. roku życia, kontynuowanie nauki lub podjęcie pracy zawodowej, realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia oraz udokumentowane podjęcie starań o przyznanie mieszkania z zasobów gminnych.

Pomoc w tej formie jest udzielana wychowankom od 2009 r. W latach 2018-2020 z tej pomocy skorzystało 6 wychowanków.

VII. TENDENCJE ZMIAN W SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Z uwagi na konieczność zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego dzieciom pozbawionym opieki rodziców oraz zakończenie okresu standaryzacji placówek opiekuńczo - wychowawczych pod względem ilości miejsc oraz wieku wychowanków niezbędne jest:

- prowadzenie od 2021 roku placówek opiekuńczo-wychowawczych wyłącznie 14-osobowych,
- przypisanie roli stabilizatora dla placówek opiekuńczo-wychowawczych w podstawowym systemie opieki nad dzieckiem,
- zwiększenie liczby rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka)
- doskonalenie systemu pomocy i wsparcia dla rodzin zastępczych

- rozbudowanie systemu motywacyjnego dla osób rozważających możliwość przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej.

VIII. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cele główne:

1. Rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim z ukierunkowaniem na rodzinne formy pieczy zastępczej.
2. Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc dla dzieci pozbawionych opieki i wychowania rodziców w rodzinnych formach pieczy zastępczej (rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka).
3. Reorganizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez zmniejszenie liczby wychowanków w 2 placówkach i utworzenie 1 nowej placówki.
4. Zwiększenie współpracy gmin i powiatu na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w sposób umożliwiający pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie rodzin zastępczych wszystkich typów i rodzinnych domów dziecka.
2. Ustalenie rocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.
3. Upowszechnianie wiedzy na temat rodzicielstwa zastępczego i pieczy zastępczej poprzez promocję i stworzenie systemu motywacyjnego dla osób rozważających podjęcia się opieki nad dziećmi.
4. Zastępowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej, pieczą rodzinną i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi typu rodzinnego.
5. Organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania się wychowanków opuszczających różne typy całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny zastępcze.
6. Podjęcie działań nad utworzeniem zintegrowanej sieci poradnictwa rodzinnego, współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

Do głównych zadań związanych z rozwojem pieczy zastępczej należy:

1. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.
2. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
4. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.
5. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.
6. Organizowanie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - grup wsparcia
  - rodzin pomocowych
  - specjalistycznego poradnictwa.
7. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą.

8. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
9. Zapewnienie dziecku przyjętemu do pieczy zastępczej przeprowadzenia niezbędnych badań lekarskich, pedagogicznych, psychologicznych oraz terapii.
10. Obejmowanie rodzin opieką koordynatora lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
11. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją do adopcji.

Tworząc powiatowy system pieczy zastępczej należy pamiętać, że najistotniejszą sprawą jest umacnianie rodziny naturalnej. Każda rodzina na skutek narastających problemów związanych z życiem (wielodzietność, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność) może w pewnym momencie potrzebować wsparcia i pomocy. Na taką pomoc powinna zawsze liczyć ze strony instytucji i placówek, które zakresem swojej działalności nastawione są na wspomaganie rodziny.

Oddzielenie dziecka od rodziców jest zawsze środkiem drastycznym, który powinien być zastosowany tylko wtedy, gdy inne środki zostały wykorzystane lub, gdy dobro dziecka jest zagrożone. Tworząc program rozwoju pieczy zastępczej należy więc przede wszystkim skupić się na podejmowaniu działań zmierzających do wsparcia i zachowania rodziny naturalnej.

Dobierając osoby do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, należy skrupulatnie dokonywać ich weryfikacji oraz zapewnić odpowiednie przygotowanie kandydatów na rodziców zastępczych. Dysponując odpowiednio przygotowanymi osobami gotowymi do przyjęcia dziecka, można w porozumieniu z Sądem Rodzinnym zmierzać do ograniczania umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i kierować je do rodzinnych form pieczy zastępczej. Rodzinna piecza zastępcza, jest bardziej korzystna dla dziecka zarówno z psychologicznego punktu widzenia, jak i pod względem ekonomicznym dla powiatu.

Osoby, które wyrażają chęć podjęcia się roli rodziny zastępczej powinny spełniać kilka istotnych warunków:

- przejść wymagalną kwalifikację i przeszkolenie;
- posiadać własne źródło dochodu, żeby pomoc przyznawana na utrzymanie dziecka służyła w całości dziecku i nie była źródłem utrzymania rodziny;
- poddawać się okresowemu ocenianiu przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pod względem zasadności dalszego funkcjonowania oraz poprawności wykonywania powierzonych obowiązków.

W Powiecie Gryfińskim określa się następujące limity rodzin zastępczych zawodowych:

w roku 2021 r. - 2 rodziny zastępcze zawodowe

w roku 2022 r. - 3 rodziny zastępcze zawodowe

w roku 2023 r. - 4 rodziny zastępcze zawodowe

W Powiecie Gryfińskim świadczenia dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka regulują n/w przepisy:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.);
- Zarządzenie Nr 61/2018 Dyrektora PCPR w Gryfinie z dnia 28.12.2018 r. w sprawie zasad udzielania świadczeń dla rodzinnych form pieczy zastępczej, określenia zasad zatrudnienia osób do pomocy w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz ustalania zasad wysokości wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w Powiecie Gryfińskim wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Zarządzenie nr 55/2020 Dyrektora PCPR w Gryfinie z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 61/2018 Dyrektora PCPR w Gryfinie z dnia 28.12.2018 r. w sprawie zasad udzielania świadczeń dla rodzinnych form pieczy zastępczej, określenia zasad zatrudnienia osób do pomocy w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz ustalania zasad wysokości wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów

dziecka w Powiecie Gryfińskim wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

oraz:

- Umowa o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej
- Umowa dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka
- Umowa na prowadzenie rodzinnego domu dziecka.

Wykaz świadczeń finansowych dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

1. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- a. 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- b. 1.052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;

oraz

- c. 500 zł miesięcznie – dodatek wychowawczy.

2. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

3. Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

4. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługują świadczenia i dodatki określone przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletniości, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, jeśli się uczy.

5. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

1) dofinansowanie do wycieczki poza miejscem zamieszkania dziecka

2) świadczenie na pokrycie:

- a) niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
- b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

6. Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

7. Środki finansowe, o których mowa w pkt 6, starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

8. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

9. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

1) utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;

2) pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie;

3) pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie.

10. Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000 zł miesięcznie.

11. Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2600 zł miesięcznie.

12. W przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie sprawuje opieki nad dzieckiem z powodu umieszczenia dziecka w innej jednostce, (SOSW, DPS, SOSW, MOW, MOS, SOW, hospicjum stacjonarnym, oddziale medycyny paliatywnej, areszcie śledczym, schronisku dla nieletnich, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym) albo opuszczenia rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka przez ostatnie powierzone dziecko lub osobę, która osiągnęła pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej, nad którymi była sprawowana piecza zastępcza, rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka za okres pozostawania w gotowości do czasu powrotu dziecka z jednostki lub przyjęcia kolejnego dziecka otrzymują wynagrodzenie w wysokości 80% dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia.

13. Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której przebywa przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż 3 dzieci lub co najmniej jedno dziecko, z orzeczeniem o niepełnosprawności, otrzymuje dodatek w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia.

14. Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie.

15. Rodzina zastępcza niezawodowa lub osoby przeszkolone do pełnienia tej funkcji, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej otrzymują miesięcznie świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% kwoty, o której mowa pkt 10.

16. Świadczenia, o których mowa w pkt 14 i 15, przysługują w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym.

IX. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Adresatami powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023 są:

1. dzieci przebywające w pieczy zastępczej
2. rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka
3. rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
4. usamodzielnieni wychowankowie pieczy zastępczej
5. kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka
6. rodziny zastępcze pomocowe
7. pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych działających w Powiecie Gryfińskim.

Koordynatorem programu, jak również jednostką odpowiedzialną za jego monitorowanie i ewaluację jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W celu osiągnięcia powodzenia w realizacji założonych celów programu, opracowany został harmonogram planowanych działań, w którym uwzględniono współrealizatorów programu i partnerów społecznych.

Zadanie	Realizator	Termin realizacji	Podmioty współpracujące	Wskaźnik
1. Promowanie wśród mieszkańców Powiatu Gryfińskiego tematyki rodzicielstwa zastępczego.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągłe	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim	liczba ogłoszeń w prasie, na stronie internetowej organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
2. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągłe	ośrodek adopcyjny, miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim, sąd	liczba kandydatów
3. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągłe	ośrodek adopcyjny, psycholog	liczba kwalifikacji na rodzinę zastępczą
4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	według potrzeb	ośrodek adopcyjny	liczba szkoleń
5. Prowadzenie rejestru osób będących rodzicami zastępczymi lub kandydatami na rodziców zastępczych.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągłe	Sąd Rodzinny i Nieletnich w Gryfinie	liczba rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze
6. Określanie rocznego limitu nowych rodzin zastępczych	organizator rodzinnej pieczy	raz na trzy lata w programie	miejskie i gminne ośrodki pomocy	liczba zaplanowanych

zawodowych.	zastępczej	rozwoju pieczy zastępczej	społecznej w Powiecie Gryfińskim.	rodzin zastępczych
7. Zawiązywanie rodzin zastępczych wszystkich typów.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim, Sąd Rodzinny i Nieletnich	liczba nowych rodzin zastępczych w danym roku
8. Tworzenie rodzinnych domów dziecka.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	ośrodek adopcyjny	liczba utworzonych domów
9. Zawieranie umów z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka.	PCPR	w ramach limitu na dany rok kalendarzowy	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim	liczba zawartych umów
10. Zatrudnianie osób do pomocy w sprawowaniu opieki nad dziećmi w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych, w których przebywa więcej niż 3 dzieci.	PCPR	niezwłocznie po złożonym wniosku przez uprawnioną do tego rodzinę zastępczą	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim	liczba osób zatrudnionych do pomocy
11. Zatrudnianie osób do pomocy w sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinnym domu dziecka, w którym przebywa więcej niż 4 dzieci.	PCPR	niezwłocznie po złożonym wniosku przez uprawniony do tego rodzinny dom dziecka	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim	liczba osób zatrudnionych do pomocy
12. Obejmowanie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka opieką koordynatora.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim	liczba rodzin objętych opieką koordynatora, liczba koordynatorów
13. Zagwarantowanie liczby koordynatorów zgodnie ze standardem określonym w ustawie o w.r.i.s.p.z.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	specjaliści pracy z rodziną, fundacje i stowarzyszenia zajmujące się pomocą rodzinie	max 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka na 1 koordynatora
14. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji z uwzględnieniem ich potrzeb.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	specjaliści pracy z rodziną, fundacje i stowarzyszenia zajmujące się pomocą rodzinie, ośrodek adopc.	liczba szkoleń
15. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	fundacje i stowarzyszenia zajmujące się pracą z rodziną,	liczba rodzin pomocowych i grup wsparcia

wsparcia oraz rodzin pomocowych.			doświadczone rodziny zastępcze	
16. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	na wniosek rodziny zastępczej	centra wolontariatu w gminach	liczba wniosków
17. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	specjaliści pracy z rodziną, terapeuci, stowarzyszenia zajmujące się pracą z rodziną	liczba rodzin które skorzystały z porady lub podjęły terapię
18. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	raz na pół roku informowanie sądu o sytuacji dziecka, współpraca ze środowiskiem lokalnym na bieżąco	szkoły, sądy, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne	liczba zespołów ds. okresowej oceny dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej
19. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do adopcji.	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	ośrodek adopcyjny	liczba dzieci zgłoszonych do adopcji
20. Przekształcenie dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych 30 – osobowych w 14 – osobowe oraz utworzenie 1 nowej placówki	Powiat Gryfiński	do 31.12.2023	zespół powołany przez Zarząd Powiatu Gryfińskiego, CPOW w Chojnie	liczba placówek powstałych po przekształceniu
21. Zabezpieczenie miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych socjalizacyjnych dla dzieci umieszczanych interwencyjnie .	Powiat Gryfiński	do 31.12.2023	CPOW w Chojnie, PCPR w Gryfinie	liczba wydzielonych miejsc
22. Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia, poprzez udzielanie różnorodnych form pomocy przewidzianych ustawą oraz poradnictwo i pomoc w pozyskaniu lokali mieszkalnych (umożliwienie tymczasowego pobytu w mieszkaniu chronionym).	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	zadanie ciągle	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Gryfińskim, pup, specjaliści pracy z rodziną, fundacje i stowarzyszenia	liczba wychowanków objętych wsparciem

X. PLANOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program jest finansowany ze środków budżetowych Powiatu Gryfińskiego. Podmioty odpowiedzialne za jego realizację mogą pozyskiwać dodatkowe środki finansowe z administracji rządowej oraz innych źródeł, m.in. ze środków unijnych. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać

dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań systemu pieczy zastępczej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50% wydatków przeznaczonych na realizację zadania.

W związku z powyższym, do podstawowych źródeł finansowania programu należą:

- budżet PCPR
- dotacje celowe z budżetu państwa
- współfinansowanie przez gminy pobytu dzieci w pieczy zastępczej
- środki pozabudżetowe pozyskiwane przy współpracy z podmiotami niepublicznymi
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków MRPiPS oraz EFS POKL.

ZASADY FINANSOWANIA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

- 1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 3) wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z powiatem, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

KOSZTY POBYTU DZIECI POCHODZĄCYCH Z TERENU POWIATU GRYFIŃSKIEGO A PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I PLACÓWKACH NA TERENIE INNYCH POWIATÓW

Rok	2018	2019	2020
Rodziny zastępcze			
Ogółem:	149.049,79	182.691,36	179.672,48
Placówki opiekuńczo-wychowawcze			
Ogółem:	99.000,00	72.610,00	135.260,30

DOCHODY Z TYTUŁU POBYTU DZIECI Z INNYCH POWIATÓW A PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I PLACÓWKACH NA TERENIE POWIATU GRYFIŃSKIEGO

Rok	2018	2019	2020
Rodziny zastępcze			
Ogółem	266.590,48	115.191,73	403.355,34
Placówki opiekuńczo-wychowawcze			
Ogółem:	764.617,51	696.641,42	567.334,85

**ZASADY WSPÓLFINANSOWANIA PRZEZ GMINY
POBYTU DZICKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ**

Od 01.01.2012 r. w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, rodzinnej lub instytucjonalnej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

**WYDATKI POKRYTE PRZEZ GMINY ZA DZIECI PRZEBYWAJĄCE
W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I PLACÓWKACH
OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH**

Rok	2018	2019	2020
Rodziny zastępcze			
Gmina			
Gryfino	255.762,30	257.643,71	239.797,98
Mieszkowice	17.804,41	24.802,20	25.950,45
Chojna	57.842,24	71.974,23	81.603,92
Widuchowa	59.039,64	81.133,77	99.523,35
Trzcіńsko-Zdrój	23.763,51	23.011,96	15.039,37
Banie	11.564,29	19.462,49	26.901,06
Cedynia	23.863,50	26.552,13	22.565,34
Moryń	14.671,18	19.895,41	25.271,90
Stare Czarnowo	12.237,00	12.492,00	14.611,91
Ogółem:	476.548,07	536.967,90	551.265,28
Placówki opiekuńczo-wychowawcze			
Gmina			
Banie	63.042,47	78.800,79	69.742,80
Cedynia	35.312,42	41.679,48	60.955,89

Chojna	64.035,78	85.705,16	93.567,58
Gryfino	46.995,02	54.079,25	78.573,90
Mieszkowice	124.855,89	193.948,86	286.493,40
Stare Czarnowo	-	-	5.609,26
Trzcіńsko-Zdrój	13.962,40	-	-
Widuchowa	-	-	1.078,70
Ogółem:	348.203,98	454.213,54	596.021,53

XI. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie procesem obserwacji zmian ilościowych i jakościowych pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej. Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie analizy sprawozdań z realizacji zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz opinii pracowników instytucji realizujących Program, w celu ustalenia czy zostały osiągnięte ustalone cele.

Ewaluacja Programu będzie prowadzona poprzez analizę:

- planów pomocy dziecku
- indywidualnych programów usamodzielnienia
- ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- opinii dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Informacje dotyczące realizacji Programu w poszczególnych latach będą zawarte w corocznych sprawozdaniach z efektów pracy organizatora pieczy zastępczej.

Zamierzenia zawarte w niniejszym programie gwarantują rozwijanie systemu wsparcia dziecka i rodziny, skierowanego na eliminowanie dysfunkcyjności wychowawczej rodziny, rozwoju poradnictwa specjalistycznego, terapię rodzin, a także poprawę standardu wychowania i opieki w placówkach świadczących opiekę całodobową.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W myśl art. 12 pkt 11 cyt. ustawy do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu. Na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/252/2018 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 29. marca 2018 r. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim obejmował lata 2018-2020. Aby zapewnić ciągłość realizacji zadania wspierania i rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim, konieczne jest przyjęcie programu na kolejne lata.

Mając powyższe na względzie przyjęcie powyższej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie

mgr Bożena Stawiarska